

Õiguskantsler

Hr Märt Rask
esimees
Riigikohus
info@riigikohus.ee

Teie 10.01.2013 nr 4-3-3-13
Õiguskantsler 30.01.2013 nr 9-2/130144/1300472

**Arvamus Riigikohtule
Kriminaalmenetluse seadustiku § 385 p 26 põhiseaduspärasus**

Austatud Riigikohtu esimees

Pöördusite minu poole arvamuse saamiseks kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 385 p 26 põhiseaduspärasuse kohta (põhiseaduslikkuse järelevalve asi nr 3-4-1-1-13). Nimelt tunnistas Tallinna Ringkonnakohus 07.01.2013 määrusega nr 1-10-11106 Eesti Vabariigi põhiseadusega (PS) vastuolus olevaks ja jättis kohaldamata, kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 385 p 26 osas, milles see ei võimalda esitada määruskaebust maakohtu täitmiskohtuniku poolt KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse üldkasuliku tööga asendatud vangistus karistusseadustiku (KarS) § 69 lg 6 alusel täitmisele.

Analüüsinud nimetatud küsimust, leian, et:

KrMS § 385 p 26 on osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale, millega tühistatakse üldkasuliku töö kohaldamine ja pööratakse täitmisele süüdimõistetule kohtuotsusega mõistetud vangistus, vastuolus PS § 15 lg 1 ls 1 ja PS § 24 lõikega 5 nende koosmõjus.

Järgnevalt põhjendan oma seisukohta lähemalt. Märgin, et olen varasemalt andnud Riigikohtule kaks arvamust KrMS § 385 p 26 põhiseaduspärasuse osas.¹ Mõlemal juhul leidsin, et kõnealune kriminaalmenetluse seadustiku norm on vastuolus põhiseadusega.

I Kokkuvõte asjaoludest ja senisest menetluse käigust

1. R.U. tunnistati süüdi Harju Maakohtu 25.10.2012 kohtuotsusega KarS § 200 lg 2 p 7 järgi ning karistati KrMS § 238 lg 2 alusel 2-aastase vangistusega. KarS § 68 lg 1 alusel arvati karistusaja hulka eelvangistuses viibitud aeg s.o 2 päeva ning ärakandmisele kuuluvaks karistuseks loeti 1 aasta 11 kuud ja 28 päeva vangistust. KarS § 69 lg 1 alusel asendati mõistetud vangistus 1436 tunni üldkasuliku tööga, mille tegemise tähtajaks määrati 2 aastat alates kohtuotsuse jõustumisest. Kohtuotsus jõustus 02.11.2010.

¹ Õiguskantsleri 23.04.2012 kiri nr 9-2/120581/1201975 ja 13.09.2012 kiri nr 9-2/121228/1204278.

2. Kriminaalhooldaja esitas 30.10.2012 erakorralise ettekande taotlusega pöörata R.U. mõistetud ja ärakandmata karistus täitmisele, kuna R.U. ei teinud üldkasulikku tööd vastavalt koostatud ajakavale, põhjendades seda perekondliku raske majandusliku olukorraga ja hõivatusega põhitöökohal.

3. Harju Maakohus pööras KarS § 69 lg 6 alusel 27.11.2012 määrusega R.U. mõistetud ja ärakandmata karistuse – 636 tegemata üldkasulikku töö tundi, mis teeb 10 kuud ja 18 päeva vangistust – täitmisele.

4. Harju Maakohtu määruse peale esitas R.U. kaitsja määruskaebuse, milles palus anda seisukoht määruskaebuse esitamise menetluslikust võimalusest ning määruskaebuse läbivaatamisel tühistada maakohtu määrus. Kaebuse esitaja leidis, et tulenevalt Riigikohtu 03.07.2012 otsusest nr 3-1-1-18-12 on määruskaebuse esitamine võimalik ja kohaldades seaduse analoogiat, tuleks KrMS § 385 p 26 tunnistada põhiseadusvastaseks ka osas, mis ei võimalda esitada määruskaebust KrMS § 428 alusel süüdimõistetule mõistetud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määrusele.

5. Tallinna Ringkonnakohus leidis oma 07.01.2013 määruses nr 1-10-11106, et KrMS § 385 p 26 on kohtuasjas asjassepuutuv norm osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise täitmiskohtuniku poolt KarS § 69 lg 6 ja KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale. Ringkonnakohus viitas, et Riigikohus ei ole võtnud seisukohta küsimuses, kas KrMS § 385 p 26 on põhiseadusele vastav osas, milles see ei võimalda esitada määruskaebust maakohtu täitmiskohtuniku poolt KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale. Ringkonnakohus jättis nimetatud sätte kohaldamata ja algatas põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse.

II Asjakohased sätted

6. Kriminaalmenetluse seadustik

„§ 383. Määruskaebuse mõiste

(1) Määruskaebusega võib vaidlustada kohtueelses menetluses, esimese ja teise astme kohtumenetluses ning täitemenetluses koostatud kohtumääruse, kui nende vaidlustamine ei ole välistatud käesoleva seadustiku § 385 kohaselt.

(2) Kohtumääruse, mida ei saa määruskaebusega vaidlustada, võib vaidlustada kohtuotsuse peale esitatavas apellatsioonis või kassatsioonis.

§ 385. Kohtumäärused, mida ei saa vaidlustada määruskaebuse lahendamise menetluses

Määruskaebust ei saa esitada järgmiste kohtumääruste peale:

[---]

26) käesoleva seadustiku [---] § 428 alusel süüdimõistetule mõistetud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määrus;²

[---]“

² Riigikohtu üldkogu tunnistas 03.07.2012 otsusega nr 3-1-1-18-12 KrMS § 385 p 26 põhiseadusvastaseks ja kehtetuks osas, milles see ei võimalda esitada määruskaebust maakohtu täitmiskohtuniku poolt KrMS § 427 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse tingimisi kohaldamata jäetud vangistus KarS § 74 lg 4 alusel täitmisele. Riigikohtu 13.11.2012 üldkogu kohtuotsus nr 3-1-1-45-12 tunnistas KrMS § 385 p 26 põhiseadusvastaseks ja kehtetuks osas, milles see ei võimalda esitada määruskaebust maakohtu täitmiskohtuniku poolt KrMS § 427 lg 2 alusel tehtud määruse peale, millega pööratakse tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastatu karistuse kandmata osa KarS § 76 lg 5 alusel täitmisele

„§ 428. Üldkasuliku töö täitmisel tekkivate küsimuste lahendamine

[---]

(2) Üldkasuliku töö kohaldamise tühistamise ja süüdimõistetule kohtuotsusega mõistetud vangistuse täitmisele pööramise karistusseadustiku § 69 lõike 6 või 7 järgi otsustab süüdimõistetud elukoha järgse maakohtu täitmiskohtunik oma määrusega kriminaalhooldusametniku ettekande kohtusse saabumisest alates kümne päeva jooksul.“

7. Karistusseadustik

„§ 69. Üldkasulik töö

[---]

(6) Kui süüdlane või süüdimõistetud hoiab üldkasulikust tööst kõrvale, süüdimõistetud ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi, võib kohus politseiasutuse taotluse või kriminaalhooldusametniku ettekande alusel pöörata süüdlasele või süüdimõistetule mõistetud aresti või vangistuse täitmisele. Aresti või vangistuse täitmisele pööramisel arvestatakse karistusest kantuks süüdlase või süüdimõistetud tehtud üldkasulik töö, mille kaks tundi võrdub ühe päeva aresti või vangistusega.

[---]“.

III Õiguskantsleri seisukoht

3.1 Normikontrolli lubatavus – vaidlustatud sätte asjassepuutuvus

8. PSJKS § 14 lõike 2 järgi on kohtu algatatava konkreetse normikontrolli lubatavuse eelduseks vaidlusaluste sätete asjassepuutuvus. See tähendab, et kui vaidlusalused sätted pole asjassepuutuvad, ei saa Riigikohus nende sätete põhiseaduspärasusele hinnangut anda. Viimasest johtuvalt peab Riigikohtule taotluse esitanud kohus olema veendunud, et just vaidlusalust sätet tuleb vaidluse lahendamisel kohaldada ning muud lahendused on välistatud.³

9. Tallinna Ringkonnakohus sedastas oma 07.01.2013 määruses nr 1-10-11106, et KrMS § 385 p 26 on kohtuasjas asjassepuutuv norm osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise täitmiskohtuniku poolt KarS § 69 lg 6 ja KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale. Ringkonnakohus tunnistas KrMS § 385 p 26 selles osas põhiseadusega vastuolus olevaks ning sellest tulenevalt jättis nimetatud sätte kohaldamata ja vaatas Harju Maakohtu 27.11.2012 määruse peale esitatud määruskaebuse sisuliselt läbi.

10. Riigikohus on analoogilises kohtuasjas tõdenud, et edasikaebeõigust piirava sätte kohaldamata jätmisel ning kaebuse sisulisel läbivaatamisel peab ringkonnakohus algatama põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse.⁴ Kuna KrMS § 385 p 26 põhiseaduspärasusest sõltub, kas ringkonnakohus saab esitatud määruskaebust läbi vaadata ja asja sisuliselt lahendada, siis **on vaidlustatav sätte asjassepuutuv.**

3.2 Normikontrolli põhjendatus

³ Pidev praktika alates lahendist: RKÜKo 28.10.2002, nr 3-4-1-5-02, p 15.

⁴ Viimati RKÜKo 03.07.2012, nr 3-1-1-18-12, p 54.

11. Nagu ma varasemalt olen selgitanud⁵, mõjutab KrMS § 385 p-s 26 sisalduv piirang ebasoodsalt PS § 15 lg 1 lauses 1 sätestatud üldist põhiõigust tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele, mis hõlmab PS § 24 lõikes 5 sisalduvat edasikaebeõigust ja järelikult riivab nende õiguste kaitseala.

12. Lisaks nõustun ringkonnakohtu 07.01.2013 määruses nr 1-10-11106 väljendatud seisukohaga, et vangistuse täitmisele pööramine toob R.U. jaoks vaieldamatult kaasa mitmete põhiõiguste (nt PS § 19 lõikes 1 sätestatud õiguse vabale eneseteostusele, PS § 26 lauses 1 sisalduva õiguse perekonna- ja eraelu puutumatusse), kuid eelkõige PS §-s 20 sätestatud vabadusõiguse riive ja tema olukorra halvenemise võrreldes vangistuse täitmisele pööramata jätmisega. Seega tuleb asuda seisukohale, et PS § 15 lg 1 ls 1 ja PS § 24 lg 5 sätestatud põhiõiguste riivega kaasneb ka isiku PS §-s 20 sätestatud vabadusõiguse oluline riive.⁶

Formaalne põhiseaduspärasus

13. KrMS § 385 p 26 on kehtestatud Riigikogu poolt menetluskorda järgides seadusega, mis on avaldatud Riigi Teatajas. Seetõttu pole mul põhjust arvata, et normi kehtestamisel oleks eiratud vorminõudeid või menetlusreegleid. Leian, et nimetatud säte on ka õiguselge.

Materiaalne põhiseaduspärasus

14. Riive põhiseadusele materiaalse vastavuse olulisteks komponentideks on piirangu põhiseadusega kooskõlas olev eesmärk ja selle mõõdukus.

15. Antud juhul riivab KrMS 385 punktis 26 sätestatud piirang ühest küljest seadusereservatsioonita (PS § 15 lg 1 ls 1)⁷ ja teisest küljest lihtsa seadusereservatsiooniga (PS § 24 lg 5)⁸ põhiõigust. Kuna edasikaebeõigus on PS § 15 lg 1 ls 1 koos PS § 24 lõikega 5 kompleksne õigus⁹, siis soovin nii nagu varem ka seekord rõhutada, et ka lihtsa seadusereservatsiooniga põhiõiguse kasutamise reguleerimisel ja piiramisel tuleb arvestada, et tegemist on kohtu menetlusega, mida peetakse üheks olulisemaks põhiõiguseks ning üldiselt õigusriigi keskseks põhimõtteks, ilma milleta ei saa õigusriik, demokraatia ja omariiklus eksisteerida. Seetõttu tuleb ka KrMS § 385 punktis 26 sisalduva piirangu põhiseaduspärasuse kontrollimisel lähtuda PS § 15 lg 1 ls 1 riive eesmärgile seatud kõrgematest nõuetest, milleks on mõne muu põhiõiguse või muu põhiseadusliku järku õigusväärtuse tagamine (vrld PS § 24 lg 5 riivega, mis nõuab üksnes seadusandja poolt ette nähtud eesmärki).

16. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu seletuskirja punktis 269–273 on märgitud KrMS § 385 (loetleb kohtumäärused, mida ei saa vaidlustada määruskaebe menetluses) täiendustega seoses: „[T]äienduste tegemise põhjuseks on asjaolu, et kohturessursi otstarbeka ja tasakaalustatud kasutamise seisukohalt ei ole võimalik tagada kõigis küsimustes määruskaebe esitamise võimalust – vastasel korral ei ole võimalik tagada kohtumenetluse läbiviimist mõistliku aja jooksul, kuna kohtud oleksid ülekoormatud.“¹⁰

⁵ Õiguskantsleri 23.04.2012 kiri nr 9-2/120581/1201975 ja 13.09.2012 kiri nr 9-2/121228/1204278.

⁶ Vt ka RKÜKo 03.07.2012 nr 3-1-1-18-12, p 37.

⁷ RKÜKo 16.05.2008, nr 3-1-1-88-07, p 43.

⁸ RKÜKo 12.04.2011, nr 3-2-1-62-10, p 38.

⁹ E-J. Truuväli jt. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2008, lk 264.

¹⁰ Kriminaalmenetluse seadustiku eelnõu 599 SE (Riigikogu XI koosseis) seletuskiri. Arvutivõrgus kättesaadav: <http://www.riigikogu.ee>.

17. Eeltoodust selgub, et menetluse üksikküsimuste lahendamiseks tehtud otsustuste, s.t kohtumääruste edasikaebamise õiguse piiramine on eeskätt tingitud kohtute töökoormuse vähendamise kaalutlusest. **KrMS § 385 punktis 26 sisalduva piirangu kehtestamise eesmärk** on seega **tagada kohtusüsteemi efektiivsus ning selle kaudu ühtlasi ka isikute õiguste parem kaitse**. Seega on süüdimõistetule mõistetud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määruse vaidlustamise piiramiseks olemas **legitiimne eesmärk**.¹¹

(a) Sobivus

18. Üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määruse vaidlustamisest on kahtlemata huvitatud isik, kelle suhtes selline määrus on tehtud. Vaieldamatult oleks isiku sooviks, et kõrgemalseisev kohus tema määruskaebuse rahuldaks, kindlustades sellega isiku PS §-s 20 sätestatud vabadusõigust ja sellega kaasnevaid teisi põhiõigusi. Seetõttu on mõistetav, et kui kohus teeb üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses määruse, soovib isik selle suure tõenäosusega edasi kaevata. Niisiis tooks sellise määruse vaidlustamise võimalus tõenäoliselt kaasa olukorra, kus valdav enamus selliseid määrusi kaevataks edasi ringkonnakohtusse.

19. Üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määruse vaidlustamine nõuab kohtusüsteemilt täiendavaid (raha-, aja-, inim-) ressursse. Seetõttu on selge, et määruskaebemenetlus toob kaasa täiendavat tööd edasikaebeinstantsi kohtunikele, takistab kohtunikel keskendumist teiste kohtuasjade (nt apellatsioonkaebuste, teiste määruskaebuste jne) lahendamisele ning võib seeläbi põhjustada üldiselt kohtuasjade venimist ja kohtu töö kvaliteedi langust. Kohtusüsteemi toimimise efektiivsus väheneb.

20. Eeltoodust tuleneb, et KrMS § 385 p 26 sätestatud piirangu tõttu määruskaebuse esitamise võimatust tuleb pidada **sobivaks abinõuks** selleks, et **vähendada kohtute töökoormust** üldiselt ja **tõsta** seeläbi **kohtusüsteemi toimimise efektiivsust**, tagamaks isikute õiguste parema kaitse.

(b) Vajalikkus

21. Abinõu vajalikkuse tuvastamisel tuleb kindlaks teha, kas kohtusüsteemi efektiivse toimimise tagamiseks (kohtute töökoormuse vähendamiseks ja kohtumenetluse kestuse mõistlikkuse piires hoidmiseks) oleks ka teisi, isikut vähem koormavaid, kuid riigi jaoks mitte kulukamaid vahendeid. Üks võimalus oleks kohtunike arvu suurendamine, mis vähendaks üksikute kohtunike töökoormust ning tõstaks kokkuvõttes kohtute töökiirust. See nõuaks aga riigilt täiendavaid ressursse, mis tuleksid riigieelarvest mõne teise valdkonna arvelt. Riigieelarve vahendite jagamisel on otsustusõigus seadusandjal, kes peab loomulikult langetama otsuseid kaalutletult ning silmas pidades põhiseadusega riigile pandud kohustusi. Kuna eelarvevahendite ümberjaotamine võiks viia rahanappusel isikute õiguste piiramiseni mõnes teises valdkonnas ning teisalt suurendaks riigi kulutusi kohtusüsteemile, leian, et siinkohal tuleb usaldada seadusandja otsustust ning nimetatud alternatiiv kõrvale jätta. Eeltoodust tulenevalt tuleb asuda seisukohale, et seadusandja valitud vahend on **vajalik eesmärgi saavutamiseks**.

(c) Mõõdukus

22. PS § 15 lg 1 lausest 1 tulenev üldine põhiõigus tõhusale õiguskaitsele on äärmiselt oluline põhiõigus. Ühest küljest eeldab üldine põhiõigus tõhusale õiguskaitsele kohtusüsteemi efektiivset

¹¹ RKPJVKo 09.04.2008, nr 3-4-1-20-07, p 19.

toimimist, mis on oluline põhiseaduslik väärtus ning demokraatliku õigusriigi lahutamatu koostisosa. Läbi efektiivse kohtupidamise tagatav õigus erapooletule, sõltumatule, ausale kohtumõistmisele mõistliku aja jooksul on õiglase õigusemõistmise lahutamatu eeltingimus. Mõistliku aja jooksul toimuv kohtupidamine ja kohtuotsuste kvaliteet suurendavad kohtusüsteemi autoriteetsust ja aitavad kaasa inimeste õiguste ja vabaduste kaitsele. Seega on piirangu eesmärk kaalukas.

23. Teisalt on PS § 24 lõikes 5 sätestatud edasikaebeõigus samuti üks üldise põhiõiguse tõhusale õiguskaitsele alampõhimõtetest. Ka kohtunikud on inimesed, kes võivad eksida, mistõttu astmestatud kohtusüsteemi abil saavutatakse läbi edasikaebeõiguse tagamise kohtusüsteemisisene kontroll ning võimalike eksimuste parandamine. Vähetähtsaks ei saa pidada kõrgema kohtuinstantsi poolt alama astme kohtute praktika ühtlustamist, mis aitab kaasa kohtuotsuste kvaliteedi tõstmisele, tagab isikute võrdset kohtlemist seaduse rakendamisel ning seeläbi kindlustab isikute õiguste parema kaitse.

24. Riigikohus on oma lahendites toonitanud, et edasikaebeõigus peab kindlasti olema tagatud kohtumääruste puhul, mis kujutavad endast sellist lõplikku lahendit, mida hiljem üldise kohtukaebe korras mingil põhjusel vaidlustada ei saa¹²; millega piiratakse mingit väga olulist põhiõigust¹³ või kui kaebuses tõstatatud küsimus on vaja lahendada kiiresti (nt põhiõiguse või -vabaduse rikkumisega tekitatud kahju võib lõpliku lahendi tegemise ajaks oluliselt suureneada või selle heastamine muutuda võimatuks) ja seda on võimalik teha lahus kohtuasjast kui tervikust.¹⁴

25. Kuigi kohtulahendiga süüdimõistetule mõistetud vangistuse asendamise näol üldkasuliku tööga on tegemist isikule tema karistuse kandmiseks soodsama olukorra loomisega (võrreldes karistuse kandmisega vanglas), peab isik arvestama, et üldkasulikust tööst kõrvale hoidmisel, kontrollnõuete mittejärgimisel või talle kohtulahendiga pandud kohustuste mittetäitmisel, võidakse mõistetud vangistus pöörata täitmisele. Võrdluse mõttes on siinkohal sobilik viidata, et Riigikohus on sedastanud KarS § 69 regulatsioonile sarnase KarS § 74 lg 4 kohta, et selle normi alusel vangistuse täitmisele pööramise üle otsustamisel on täitmiskohtunikul lai kaalutusõigus. Täitmiskohtunik peab kõigepealt tuvastama, kas esinevad KarS § 74 lg 4 kohaldamise eeldused. Lisaks faktiliste asjaolude tuvastamisele peab täitmiskohtunik valima kõige sobivama õigusliku tagajärje – otsustama, kas määrata lisakohustusi, pikendada katseaega kuni ühe aasta võrra või pöörata vangistus täitmisele.¹⁵ Nimetatud aspekti on asjakohased ka kõnealuse juhtumi puhul.¹⁶

26. Olen seisukohal, et üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses tehtud määrus ei ole n-ö tavaline menetluslik määrus. KrMS § 385 punktis 26 sätestatud määruskaebuse esitamise võimatus tähendab, et KrMS § 428 alusel tehtud vangistuse täitmisele pööramise määrus on lõplik ning seda ei saa hiljem eraldi muus menetluses arutada (nagu menetluslikke määruseid nt apellatsioonis või kassatsioonis).

27. Riigikohus on oma varasemas praktikas pidanud vajalikuks selliste määruste õigsuse kontrollimise võimalust ning on märkinud: „[K]ohtumenetluse ökonoomsus ja asja kiire lahendamise tagamine, mis on eelduslikult kaebevõimaluse välistamise põhjusteks, ei kaalu üles

¹² Nt RKKKm 09.01.2002, nr 3-1-1-121-01, p 6.5; RKKKm 17.06.2004, nr 3-1-1-57-04, p 10; RKKKm 15.12.2006, nr 3-1-1-110-06, p 13.2.

¹³ RKKKm 09.01.2002, nr 3-1-1-121-01, p 6.5; RKKKm 17.06.2004, nr 3-1-1-57-04, p 10.

¹⁴ RKÜKm 22.12.2000, nr 3-3-1-38-00, p 20; RKKKm 30.04.2004, nr 3-1-1-25-04, p 7.

¹⁵ RKÜKo 03.07.2012, nr 3-1-1-18-12, p 49.

¹⁶ Vt J.Sootak ja P.Pikamäe. Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne. 3., täiendatud ja ümbertöötatud väljaanne. Komm. 6.1, lk 269 ja komm. 8.1 ja 8.2, lk 283.

kahju, mida õiguskorrale võib tekitada [---] asja ebaõige lahend.“¹⁷ Riigikohus on leidnud vangistusest tingimisi enne tähtaega vabastatud süüdimõistetule mõistetud vangistuse ärakandmata osa täitmisele pööramise küsimuses tehtud ebaõige määruse ning selle vaidlustamise võimatuse kohta, et see rikub vaieldamatult isiku PS §-s 20 sätestatud vabadusõigust ja sellega kaasnevat teisi põhiõigusi (nt PS § 19 lõikes 1 sätestatud õigust vabale eneseteostusele, PS § 26 lauses 1 sisalduvat õigust perekonna- ja eraelu puutumatusse) ning seeläbi kahjustab üldist õiguskorda.¹⁸

28. Olen seisukohal, et **kohtusüsteemi efektiivsuse tagamise eesmärk ei õigusta KrMS § 385 punktis 26 sätestatud piirangut** osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise üldkasuliku tööga asendatud vangistuse täitmisele pööramise küsimuses KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale. Seetõttu ei saa **KrMS § 385 punktis 26 sätestatud piirangut pidada mõõdukaks abinõuks**.

29. Eeltoodud argumentidele tuginedes, leian, et **KrMS § 385 p 26 on osas, milles see välistab määruskaebuse esitamise KrMS § 428 alusel tehtud määruse peale, millega tühistatakse üldkasuliku töö kohaldamine ja pööratakse täitmisele süüdimõistetule kohtuotsusega mõistetud vangistus, vastuolus PS § 15 lg 1 ls 1 ja PS § 24 lõikega 5 nende koosmõjus**.

30. Lisaks märgin, et jagan Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 13.08.2012 määruse põhjenduste punktis 14 esitatud kahtlust ning Riigikohtu asja 3-1-1-18-12 punktis 50 väljendatud seisukohta, et KrMS § 385 punktis 26 sisalduv piirang rikub ka õigusloome võrdsuse põhimõtet, sest määruskaebemenetluses saab täitmiskohtuniku määrust endiselt vaidlustada mitmel n-ö kergemal juhul (nt tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamise küsimuse otsustamisel).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

¹⁷ RKPJKo 25.03.2004, nr 3-4-1-1-04, p 21.

¹⁸ Seda kinnitab nt RKÜKo 03.07.2012, nr 3-1-1-18-12, p 48.